

להיות כמו אבי

בימוי ענבל שפרינצק

2012 | ישראל | 53 דקות

חוברת זו נועדה לסייע למורה להפוך את הצפייה בסרט למעמיקה ומלמדת עבור התלמידים. תוכלו למצוא בחוברת חומר רקע ורעיונות לפעילות לפני ההקרנה ולאחריה, וכן חומרים נוספים בהם ניתן להרחיב את הלמידה בכיתות. צפייה נעימה!

על הסרט

סיפורם של שלושה נערים, פליטים מאריתריאה, אשר נקלטו כתלמידים מן המניין בבית הספר כפר הנוער כדורי. ג'ון, טספלדט וקסנש שואפים להתגייס לצה"ל ולקבל אזרחות ישראלית. האם יצליחו או שאולי יגורשו חזרה לארץ מולדתם? סיפור התבגרותם של שלושה חברים, שני נערים ונערה, פליטים שנמלטו לבדם מאפריקה והשאירו את משפחתם מאחור. השלושה לומדים היום בכפר הנוער הפסטורלי כדורי שבגליל וחולמים להיות כמו אבי (לשעבר איברהים), הפליט האפריקאי היחידי שהצליח (בדרך לא דרך) לקבל תעודת זהות ישראלית ולהתגייס לצה"ל. הסרט עוקב אחריהם במשך שנת י"ב, שבסופה יתברר האם יצליחו לעשות את הבלתי יאומן ולקבל תעודת זהות ישראלית, או שיגורשו חזרה לארצותיהם - אקט שמשמעו בשבילם הוא גזר דין מוות. שלושתם מתמודדים עם נושאים מוכרים מאד לבני עשרה: התאהבות ואכזבה, מסורת וקידמה, אידיאלים ומציאות; אך סיפורם מתרחש על רקע מציאות פוליטית דינאמית ומתקשרת - ודרך נקודת המבט המיוחדת שלהם אנו מקבלים מבט מקורי ומעורר מחשבה על בעיית הפליטים האפריקאים בישראל. 53 דקות.

הסרט זכה בפרס היצירה התיעודית של משרד התרבות, 2013.

היוצרת

[ענבל שפרינצק](#) בעלת תואר הנדסאי קולנוע ותואר ראשון בתקשורת מהמכללה האקדמית כינרת וכן תואר ראשון בהוראה ממכללת אורנים. בשנת 2009 בימה, צילמה וערכה את סרטה התיעודי הראשון ריאליטי '48', שנתמך על ידי קרן גשר ושודר בערוץ 8, סרט המתעד את השגרה בקיבוץ יד מרדכי בגבול עזה במשל היומיים הראשונים של מבצע עופרת יצוקה. בשנת 2012 יצא סרטה להיות כמו אבי המוצג כאן. במקביל עובדת ענבל כעצמאית - מביימת, מצלמת ועורכת סרטי תדמית לחברות מובילות באזור הצפון ומלמדת תקשורת מעשית ועיונית בבתי"ס תיכוניים. ענבל שואפת להמשיך ולהיות שותפה לתיעוד אנשים ורגעים חשובים בחברה הישראלית.

מתוך [אתר פילמדי](#)

תוכן עניינים

[פעילות לפני צפייה](#)

[פעילות במהלך הצפייה](#)

[פעילות אחרי צפייה](#)

[ציטוטים לדין](#)

[סל נושאים להעמקה](#)

אל המורים

לפני הצפייה בסרט הקדישו זמן לבירור העמדות של התלמידים, ולהבנתם את הרקע לנושא. אלה יעזרו להם לצפות בסרט צפייה מעמיקה ומודעת, ויעזרו להם לחשוב באופן ביקורתי ולהגיע לתובנות משל עצמם. צפייה מהנה!

פעילות לפני צפייה

1. ידע קודם ועמדות: ספרו לתלמידים שהם עומדים לצפות בסרט שעוסק באנשים שהגיעו לישראל כפליטים מאריתריאה. מה הם יודעים על הנושא? מה הם יודעים על אריתריאה? מה דעתם על נושא קליטת הפליטים בישראל? האם הם חושבים שעל ישראל לקלוט את הפליטים? אולי בתנאים מסויימים? ואם לא – אילו מענים יכולים להוות פתרון? תוכלו להיעזר [בשאלון ידע קודם ועמדות](#) ולדון עם התלמידים בתוצאות.
2. לפני הצפייה וודאו שהתלמידים מכירים עובדות ומושגים מרכזיים בסרט. תוכלו לבקש מהתלמידים לאסוף את המידע במסגרת מטלת חקר בכיתה או בבית, כיחידים או קבוצות. תוכלו להיעזר [במצגת](#) .
[ii](#).
3. עובדות, מושגים ואקטואליה:
 - 1) אריתריאה: גודל האוכלוסייה, דת, שיטת המשטר, הכנסה לנפש. איזה גבולות חצו הפליטים במסעם? מה המרחק?
 - 2) אזרחות: מה המשמעות בלהיות אזרח מדינה? מי זכאי לקבל אזרחות במדינת ישראל? ובמדינות אחרות?
 - 3) אזרחות בישראל ובעולם: מה השיקולים של מדינת ישראל במתן/אי מתן אזרחות? מה השיקולים במדינות אחרות?
 - 4) זכויות אדם. זכויות אזרח: מהן זכויות אלו? אילו זכויות מופרות במדינות מהן בורחים הפליטים?
 - 5) פליטים: הגדרת הפליט, אמנה בינלאומית בדבר מעמדם של הפליטים.
 - 6) פליטים בישראל: כמה פליטים בישראל? היכן מתגוררים? מה מעמדם? מה זכויותיהם ע"פ החוק הישראלי? ע"פ החוק הבינלאומי? איזה גוף שלטוני עוסק בנושא?

פעילות במהלך הצפייה

עצרו את ההקרנה כאשר מופיע אחד הציטוטים המופיעים בהמשך, או בנקודות אחרות בסרט שמעניינות בעיניכם.

1. בקשו מהתלמידים לכתוב שאלות שעולות במוחם לשמע הסיפורים.
2. בקשו מהתלמידים לרשום במהלך הצפייה 2 כותרות של נושאים שמתאימים לדעתם לדיון בכיתה.

צפייה בסרט - ציטוטים

היעזרו בציטוטים אלה כבסיס לדיון בכיתה לפני ההקרנה, במהלכה או לאחריה, וכעוגן התייחסות לפעילויות ומטלות.

- ג'ון היה בן 13 כאשר המשטר האריתראי חטף את חבריו לכיתה וגייסם לצבא. ג'ון: "כשהייתי בכיתה ו' הגעתי לבית הספר ומכל החברים שלי בכיתה כמעט אף אחד לא נשאר. נשארנו אני ועוד שניים." (00:50)

- טספלדט: "אתה רכוש של המשטר ואתה בבעלות המדינה" (1:20)

- "כשהגעתי לגיל 8 נחשבתי מבוגרת... הייתי הבת הגדולה במשפחה ואבא שלי רצה לחתן אותי. הם החליטו לחתן אותי ואבא לא הסכים שאלך ללמוד" (5:00)

- אבי בארי: "אני ממש מתרגש, פניתי לאישור להתגייס לצבא וקיבלתי אזרחות, והולך עכשיו.. יש לי עתיד... אני מתרגש על מה ש... עוד חלום מתגשם. אני מרגיש פה כבר ישראלי עם המשפחה החמה שיש לי היום ובית ספר כדורי שדאגו לי להכל" (07:30)

- קסנז: "כשאני הגעתי לישראל לא ידעתי כלום... אישה כזאת שמתחתנת בגיל 15, מה היא יודעת בכלל? מה היא יודעת?.. אני רוצה לדעת, אני רוצה כח של ידע, את מבינה?" (29:00)

- שיח בין ג'ון לחברי כיתתו:

"ג'ון, אתה הולך להיות קרבי?"

לא יודע... לא בטוח שאני אתגייס.

למה לא?

אני לא אזרח...

זה נראה לי הזוי שלא נותנים לכם אזרחות... צריך אחי לעשות עם זה משהו, לא חשבתי על זה עד עכשיו... אז מה אתה צריך להוכיח? שאתה יהודי? או שמה? ... מעניין מה הקריטריונים לקבלת אזרחות בכלל? כאילו, אם אתה לא יהודי... " (24:20)

- חיים הכט: "טספלדט, שלא תהיה לך טעות, למדינת ישראל יש בעיה. מדינת ישראל לא יכולה להרשות לעצמה שאנשים טובים ככל שיהיו יחצו את הגבולות אלהבאבאללה ויגידו אני רוצה ללמוד, אני רוצה לעבוד, תציל אותי.. הלב אומר.. 'וואללה אני רוצה לעזור' אבל ההיגיון אומר.. תבין, דרך הגבול הגיעו השנה יותר פליטים מאשר עולים חדשים. זה הרי מטורף" (34:55)

- קסנש: "לא יודעת באמת מה יהיה בעתיד, מחר, והמחשבה הזאת באמת מציקה לי הרבה, אי לומדת בישראל ומסיימת ואין לי כלום, פשוט אין לי שייכות לאן שהוא... אני לא יודעת לאן אני שייכת.. יגרשו אותי, לא יגרשו אותי..." (39:00)
- טספלדט: "ישראל לא יכולה לקבל את כל הפליטים מאפריקה... אם ישראל לא יכולה להתמודד לפי דעתי היא צריכה לפנות לעולם להגיד שיש אצלה פליטים ולבקש עזרה. האו"ם צריך עזור לנו" (40:55)

פעילות אחרי צפייה

1. הצעות לדיון, במליאה או בקבוצות קטנות, כמטלת כתיבה בכיתה או בבית:
 - גיבורי הסרט מועדים לגירוש וגורלם נתון בידי רשויות השלטון. מה לדעתכם השיקולים בעד ונגד קליטתם כאזרחים במדינה?
 - מה דעתך? האם על מדינת ישראל לקלוט את הפליטים המגיעים לשטחה? מדוע? איזה שיקולים גוברים בעיניך על אחרים ולמה? האם דעתך בנושא השתנתה בעקבות הצפייה בסרט?
 - בישראל מתגוררים פליטים נוספים רבים, האם על ישראל לקלוט אותם? האם יש להעניק להם אזרחות? ומה לגבי מהגרי עבודה?
 - כישראלים אנחנו נוטים להתייחס למעמדנו כאזרחי המדינה כמובן מאליו. דמיינו מצב בו אזרחותכם נשללת מכם ופרטו: באיזה מכשולים תתקלו?
2. בקשו מהתלמידים לכתוב מכתב לאחת הדמויות (ג'ון, קסנש, טספלדט) בו יתארו את תחושותיהם לאחר הצפייה ויעלו שאלות שמעניינות אותו לגבי אותה דמות.

סל נושאים להעמקה

1. ארגוני סיוע
 - מהם ארגוני סיוע? מי מממן אותם? אילו ארגוני סיוע לפליטים פועלים בישראל? ובעולם?
 - ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל (ע"ר)
 - <http://assaf.org.il/he/front>

היא"ס ארגון יהודי בינלאומי ללא מטרות רווח
<https://hias.org.il/about-hias/>

עמוד באתר היא"ס המרכז מידע על ארגונים שונים העוסקים בסיוע לפליטים
<https://hias.org.il/data-center/partners/>

2. נתונים ומידע

הסתננות מאפריקה לישראל

<https://tinyurl.com/23u3nets>

רשות האוכלוסין וההגירה נתונים וקבצים להורדה

https://www.gov.il/he/Departments/General/foreign_workers_stats

מבקשי מקלט מאריתריאה וסודן, תמונת מצב אוקטובר 2020 מסמך משותף של פורום
ארגוני הפליטים ומבקשי המקלט בישראל

<https://tinyurl.com/evds2vxs>

3. מן העיתונות

יוזמה חינוכית מעניקה לפליטים הכשרה בהיי-טק

<https://www.zman.co.il/2167/>

פליטי הדיקטטורה האפריקנית זכאים למקלט בישראל – מאמר דעה

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4980731,00.html>

בדרום תל אביב נוסדה מדינת המסתננים. על הבעייתיות והמורכבות של שהות זרים
חסרי מעמד.

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5223070,00.html>

